

Оцінка ефективності виконання державних гарантій хронічним хворим за урядовою програмою «Доступні ліки» в Україні у 2020 році

Панфілова Г. Л. *, Богдан Н.С.* *

Національний фармацевтичний університет, *

Кафедра організації та економіки фармації (м. Харків, Україна)

Буковинський державний медичний університет **

Кафедра фармації (м. Чернівці, Україна)

nataliabogdan1602@gmail.com

Реалізація основних цілей Національної лікарської політики (НЛП), яка рекомендована ВООЗ для побудови соціально орієнтованих форм й методів медичного та фармацевтичного обслуговування хворих передбачає виконання низки державних гарантій. В Україні на фоні різкого зниження реальної платоспроможності населення з квітня 2017 р. був запроваджений масштабний за обсягами та важливий за соціальним навантаженням проект – урядова програма «Доступні ліки».

Мета дослідження – за даними аналізу спеціальної літератури оцінити ефективність впровадження зазначеної програми в Україні у 2020 р.

За даними аналізу встановлено наступне. Найбільший відсоток користувачів зазначеної програми є ті, хто потребує фінансового та соціального захисту. Так, реалізація зазначеної програми дозволяє зменшити особисті витрати українців на лікування, зокрема: 11,5% свого доходу у середньому щомісяця заощаджують люди віком 65 й вище, які отримують мінімальну пенсію; 63,0% від мінімального прожиткового мінімуму на дитину – батьки малечі до 5 років; 35,0% від мінімального прожиткового мінімуму на дитину – родина, де є діти від 6 до 17 років. Важливою характеристикою процесу, якій відбувається у рамках реалізації урядової програми «Доступні ліки» є планомірне збільшення кількості аптек, які приймають в ній участь. Так, наприклад, станом на 4.09.2020 р. Національна служба охорони здоров'я України (НСЗУ) уклала договори з 1180 юридичними особами, а участь у програмі беруть вже 8528 аптек та аптечних пунктів. Якщо порівнювати попередні дані, то можна стверджувати про наявність позитивної динаміки зростання та поживлення участі аптек у реалізації цього масштабного проекту українського уряду та держави в цілому. Так, наприклад, у лютому 2020 р. ці показники становили 1066 та 7828 відповідно. Зростає також й кількість аптек, які фактично відпускають ЛП за е-рецептами в рамках програми реімбурсації. Встановлено, що більш ніж 82,0% від загальної кількості аптек, які беруть участь у програмі, хоча б раз відпускали ліки за е-рецептом. За даними 7 місяців 2020 р. НСЗУ вже виплатила аптекам за відпущені ЛП 618 млн грн, а з початку роки лікарі виписали 9,5 млн е-рецептів. До програми постійно залучається всі більше споживачів. Серед тих, хто нею користується, 63,0% – це люди віком старше 65 років, 36,0% – 40-64 років. Безумовне домінування у структурі споживання (80,0%) становлять хворі на серцево-судинних захворювання. Важливим здобутком впровадження електронної форми обслуговування хворих за програмою «Доступні ліки» є можливість отримання ліків хворим незалежно від місця виписування рецепту та локації лікаря, якій цей рецепт виписав. Так, хворі, які проживають у сільській місцевості, також мають можливість користуватися цією програмою та вчасно отримувати необхідні та доступні ліки.

Таким чином можна стверджувати, що урядова програма розвивається у напрямку розширення масштабів реалізації, в т. ч. за рахунок зростання задіяних у відповідному процесі аптек, а також підвищення рівня доступності послуг, що надаються для хронічним хворим.